

OPINIE VADERDAG

Schenk uw vader eens géén biermand of barbecueset

Theun Pieter van Tienoven

Socioloog (VUB), vader van drie kinderen.

Zaterdag 12 juni 2021 om 3.25 uur

Wie cadeaus voor zijn vader zoekt, komt bijna meteen bij stereotiepe suggesties uit: van gereedschap tot gepersonali-seerde whiskyflessen. Op Vaderdag zouden we rolpatronen net moeten doorbreken, vindt Theun Pieter van Tienoven.

<p>Kinderen leren al snel dat het gras afmaaien mannenwerk is. Keith Berson/getty</p>

Kinderen leren al snel dat het gras afmaaien mannenwerk is. © Keith Berson/getty

Voor veel kinderen is Vaderdag een onschuldige dag waarop ze hun vader (of vaders) verwennen met versjes, knutselwerkjes en cadeautjes. Voor mij is Vaderdag de dag waarop de samenleving zichzelf een spiegel voorhoudt. De dag waarop nadrukkelijk duidelijk wordt welke rol vaders toegedicht krijgen. En elk jaar opnieuw blijkt dan dat Vaderdag de bal volledig mislaat.

De rollen van vaders en moeders zijn niet genetisch bepaald, maar worden ons aangeleerd. Van kinds af aan worden we bewust en onbewust geconfronteerd met de rolopvattingen en verwachtingspatronen die eigen zijn aan de groep of samenleving waartoe we behoren. We leren geen willekeurige, maar sociaal geconstrueerde rollen die overeenstemmen met de dominante waarden en normen van die groep of samenleving. Die rollen worden vooral binnen het gezin aangeleerd, waar kinderen zien dat moeder altijd in de keuken staat en vader af en toe aan de barbecue, dat moeder binnen de vloeren dweilt en vader buiten het gras maait, dat moeder doordeweeks aan de schoolpoort staat en vader in het weekend aan het sportveld.

Strijken versus voetballen

De rollen die wij vaders en moeders toedichten, verschillen wezenlijk van elkaar en hangen sterk samen met het onderscheid dat filosofe Hannah Arendt maakt tussen arbeid en werk. Moeders verrichten arbeid, want arbeid is gericht op de noodzakelijkheden van het dagelijkse leven en bestaat uit korte, routinematige taken die vaak niet uit te stellen zijn en niets nalaten. Eten koken, wassen en strijken, taxi spelen voor de kinderen en overal aan denken. De huishoudelijke arbeid van moeders eindigt nooit.

Op Moederdag staan we tenminste stil bij de ongelijke rolverdeling in het huishouden; Vaderdag bevestigt die alleen maar

Vaders, daarentegen, verrichten werk. Eerst en vooral betaald werk, en verder huishoudelijk werk dat creatief is, een duidelijk einde kent, vaak zichtbaar bewijs achterlaat, en is uit te stellen. Voetballen met de kinderen in de tuin (als het niet regent), terwijl een gewassen auto staat te blinken op de oprit, en daarna achter de barbecue koken voor een publiek. Het huishoudelijke werk van vaders heeft een vrijetijdskarakter.

Op dit punt loopt de analogie met Moederdag dan ook compleet spaak. Als moeders op Moederdag een dagje vrij krijgen van huishouden en zorgtaken doordat vaders (en kinderen) de honneurs waarnemen, waarvan worden vaders dan ontlast op Vaderdag? Waar Moederdag tenminste nog gezien kan worden als moment van bezinning waarbij we als samenleving stilstaan bij de hardnekkige genderongelijkheid in de verdeling van de huishoudelijke arbeid en zorgtaken, heeft Vaderdag vrijwel alleen het effect dat het de ongelijke rolverdeling bevestigt.

Stoere superheld

De rollen van vaders en moeders worden ook op school en in de media aangeleerd en in stand gehouden. Een zoektocht naar geschenken voor Vaderdag leidt vrijwel direct naar een veelvoud aan suggesties

die hun mannelijke rol bevestigen: barbecuegerief, gereedschap, gepersonaliseerde whiskyflessen en T-shirts met woorden als stoer en superheld. Op veel scholen worden stropdassen geknipt, bureauonderleggers geknutseld, sleutelhangers ge-3D-print en verfkwasten tot vaderfiguurtjes omgetoverd. Het bevestigt de rol van de vader als kostwinner, als iemand met status en macht (de stropdas en sleutels zijn daarvoor klassieke symbolen) en als iemand wiens bijdrage in het huishouden veel weg heeft van vrijetijdsbesteding.

Volgens een vaak aangehaalde anekdote bedacht een dochter van een Amerikaanse veteraan uit de burgeroorlog Vaderdag in 1909. De man bracht zijn kinderen alleen groot, nadat zijn vrouw in het kraambed was overleden bij de geboorte van hun zesde kind. Op Vaderdag wilde zij zijn kracht en doorzettingsvermogen eren. Toen was het uitzonderlijk dat een vader het huishouden en alle zorgtaken op zich nam. Nu nog steeds.

Vaders met stofzuigers

Laten we van Vaderdag een dag maken waarop we ons realiseren dat de rollen van vaders en moeders in onze samenleving sociaal geconstrueerd zijn, en dat dat betekent dat we die kunnen veranderen. En laten we dan beginnen met de onbewuste, rolbevestigende signalen die we op Vaderdag uitzenden af te schaffen en met de balans in de andere richting te duwen.

Tijd om op Vaderdag te adverteren met vaders met stofzuigers in plaats van grasmaaiers, strijkbouten in plaats van schroefboren en emmer en dweil in plaats van barbecuevetang en vleesthermometer. Tijd om de kinderen op school knipkaarten te laten tekenen voor '20 keer op woensdagmiddag om 12 uur aan de schoolpoort staan', haarborstels te laten versieren en haarelastiekjes te laten knutselen met daarop de tekst 'mijn vader kan dit ook', en coupons te laten vouwen voor 'fietsen op zondagochtend inruilen voor de was en de strijk'. Tijd voor een echte Vaderdag.

Verschenen op zaterdag 12 juni 2021

LEES MEER